

FRANZ WEISER, S. I. *Mendiko argia*. Muxika'tar P., S. I.-k alemanetik euskeratua. MENSAJERO. Bilbao, 1968.

Lehen euskerazko mendi-liburua izanik, ni bezelako mendi-zale batek nola utzi irakurri gabe? Gero konturatu nintzan uste baino gutxiago zuela mendi-ibilierarik. Baina hala ere ez nuen utzi irakurtzeki. Aurrera ninjoala konturatu nintzen aspaldi batean erderaz irakurri nuen liburua zela. Oso aspaldi, beste prolematika batzuek arkuratzen ninduen denbora haietan. Hain zuzen, nere koinata dedan anaiaren emazteak ekarri zidan, ezkongai zeuden denboran, nun-

bait nere urrats okerrak zuzendu nahirikan edo. Beraz, ez da arritze-koa orduan interes gehiagorekin irakurtea. Hala ere, gustora irakurri dut oraingoan ere. Polita da, arin irakurtekoa. Baina nere bidetik beste bateruntza ez tiratzea, orain konturatzen naiz orduan baino obeto zergaitik zen: bertako prolematika zeharo bestelakoa delako, gure artean ezinezko hauziak diralako bertan presentatzen diran erlijioen arteko burrukak, zeren gure artean besterik autatzerik ez da ta. Baina hala ere gustora irakurri dudala esan dut, zeren bestelako sozio-prolema azaltze horrek bestelako munduak ezagutzera garamazki, bestelako pentsaerak, bestelako ekintzak... eta beti dira jakingarriak munduko edozein tokitako gauzak. Gainera, egilea, bere neurritik irten gabe ibili dala esango genuke.

Bertako giroa, gazte giroa, mendi giroa, atsegingarria da. Nik nahiago nuen Moll-en mendi gailurretarako igoerak adierazi balitu, baina nobelak etzuen horren beharrik. Hori gora-behera nobela polita da.

Euskera samurra du, hitzez aberatsa. Konturatu naizena da, mendi-zalea naizen aldetik, mendiko hitzak batzuetan ez dituala guk ezagutzen ditugun bezala erabiltzen, eta guk ezagutzen ditugunak ez dira besterik artzai ta baserritarrak erabiltzen dituztenak baizik, zeren berengandik ikasiak ditugu. Esate baterako, amiltegia eta arrua, liburu honetan leiza hitzarekin agertzen dira; eta leiza, ni ibili naizen Euskal Herri guztian, harpeetara jeitzen dan zuloa da; erderaz «sima» eta «abismo» nahastuzten dituzte, baina euskeraz leiza eta amiltegia egundo ere ez. Bi hitzok naiz Bizkaian edo naiz Zuberoan arkitzen dira. Amila ez beti, baina bai leiza, eta beti esan nahi berarekin. Hau da, inciz amila izan daiteke leiza, baina leiza amila ez. Hitz gutxi dira holakoak, ohartuko diran euskeltzale mendi-zaleak ere gutxi diran bezala.

Honekin batean izan dugu Svensson-en *Noni eta Mani*-ren bigarren argitalpena. Lehenengoak 1952-an izan zuen, «Kuliska Sorta»-ren lehen numeroa.

Era honetako nobela errezak asko behar genituzke irakurleak gehitzeko. Noiz irakurriko ote dugu urrengoa? Ondo hartua izango da.

J. SAN MARTIN.

